

**Будинок дитячої та юнацької творчості
Черкаської районної ради
Черкаської області**

**Відкрите заняття з використанням ІКТ
керівника гуртка «Троїсті музики»
О. Ю. Камінського**

с. Чорнявка
2011 р.

Тема: Розучування української пісні «Зоре моя вечірняя» на слова Т. Г. Шевченка, музику Я. Степового.

Мета: Навчитися колективно сприймати музичний твір, розвинути синхронне звучання. Розкрити інтонаційне й емоційне багатство музичного твору, визначити головну думку твору, з'ясувати роль образних засобів у її розкритті; шляхом виконання практичної роботи закріпити набуті знання з теорії музики; розвивати творчі здібності учнів; виховувати красу природи, відображеної автором, можливість долучитися до творення образів за допомогою художніх засобів, передаючи свої почуття та настрої.

Обладнання: Баян, сопілка, кобза, комп'ютер.

План уроку

- 1. Організація заняття.**
- 2. Вивчення нового матеріалу.**
- 3. Практичне заняття.**
- 4. Підсумки уроку.**

I. Організація заняття.

II. Вивчення нового матеріалу.

I. Бесіда вчителя про музику.

Музика – це особливий вид мистецтва. Вона тісно пов'язана з життям народу! І пісня в ній посідає важливе місце.

Пісня народжується під час праці й відпочинку, у хвилини радості і журби в серці народу. Вона вічна і завжди сучасна. Вона допомагає жити, вселяє віру в краще життя. Пісня – справжній скарб українського народу.

Українська музика починає свій відлік з часів Київської Русі і в своєму розвитку охоплює практично всі типи музичного мистецтва — народну і професійну, академічну і популярну музику. Сьогодні українська музика в її багатоманітті звучить в Україні та далеко за її межами, вона продовжує розвиватись в народній та професійній традиціях, вона є предметом

вивчення науковців. Українська музика починає свій відлік з часів Київської Русі і в своєму розвитку охоплює практично всі типи музичного мистецтва — народну і професійну, академічну і популярну музику. Сьогодні українська музика в її багатоманітті звучить в Україні та далеко за її межами, вона продовжує розвиватись в народній та професійній традиціях, вона є предметом вивчення науковців.

II. Розучування пісні „Зоре моя вечірняя”

Пригадаймо одну з українських пісень, яку ми віднесли до професійних у народному дусі. Вона написана українським композитором Яковом Степовим на слова Т. Шевченка, але мелодія пісні близька до народної, відзначається простотою, щедрістю і ліризмом. У поєднанні з поетичним текстом вона відтворює картину природи тихої вечірньої пори. Грайте пісню неголосно, плавно пов'яуйте звуки між собою. Вивчіть та синхронно заграйте I фігуру твору (слайд1-6).

1) Завдання. Підбір репродукцій до пісні „Зоре моя вечірняя”

Погляньте на репродукції картин відомих художників (слайд7-11) і поміркуйте, які з них за сюжетом та настроєм більше підходять пісні «Зоре моя вечірняя» та доповнюють її образи. Спробуйте відтворити характер ілюстрацій в музиці. Обґрунтуйте свій вибір.

2) Розповідь про троїстих музик

Народні пісні й награвання — улюблений вид музичної творчості українського народу.

У давнину виконавцями народних пісень і танцювальних мелодій були прості люди, які не тільки співали, але й виконували різні мелодії на музичних інструментах.

Це були невеликі групи музикантів у складі трьох виконавців — скрипаля, цимбаліста і бубняра. Такі групи музикантів називали троїстими музиками. (слайд 12-15)

3)

Легенда про троїстих музик

Гуцули склали легенду про троїстих музик.

(На фоні звучання троїстих музик звучить легенда)

Три легені — скрипаль, цимбаліст і сопілка — закохалися в одну дівчину. Вибираючи собі нареченого, красуня запропонувала їм прилюдно змагатися у грі: чиє виконання визнають найліпшим — за того вийде заміж.

Кожен із парубків грав на своєму інструменті найулюбленішу мелодію. Та виконання було таким майстерним, що жоден не одержав переваги. Тоді дівчина звеліла їм грати одну й ту саму пісню, але й

цього разу надзвичайно важко було виявити найкращого...
Залишилося останнє: грати легеням разом. Та від сумісної гри народилася нечувана досі чарівна музика і народ вирішив – не слід розлучати легенів. А музику ту назвали троїстою.

Відомості про сучасний склад троїстих музик

У наш час, залишивши за собою традиційну назву, українські інструментальні ансамблі значно розширили свій склад. Струнні інструменти представлені скрипкою, басолею або контрабасом, цимбалами, інколи – бандурою.

Духові інструменти представлені флейтою, кларнетом, сопілкою, зрідка – трубою.

Клавішні інструменти в українських ансамблях представлені баяном.

Ударні інструменти - барабаном разом із мідними тарілками чи барабаном із бубном.

Усі вони зустрічаються в народних ансамблях у різноманітніших поєднаннях. Проте є інструменти, без яких укомплектування неможливе – це скрипка і цимбали.

Зверніть увагу на своєрідне звучання троїстої музики та спробуйте визначити, які інструменти її виконують.

Слухання. Музика у виконанні троїстих музик Трек №1

III. Практичне заняття.

- 1) **Слухання. Пісня «Зоря моя вечірняя»** Трек №2. Спробуйте визначити, які інструменти акомпанують співакці, а також які прийоми гри на цих інструментах застосовують музикати.
- 2) Вправи на відпрацювання техніки на різних інструментах, зі змінним темпом і ритмом .

IV. Підсумки уроку

Отже, сьогодні ми познайомилися з найпоширенішим типом українського народного інструментального ансамблю – троїстими музиками, та навчилися передавати характер та відтінки вокальних творів і картин засобами музичних інструментів.

